

ХРИСТИЯНКА

списание за
християнското
семејство

Год. IV — Кн. 5.

Октомври

Списание „ХРИСТИЯНКА“.

Год. IV — Кн. 5 — Октомврий.

Съдържа.

- НЕРЖКОТВОРЕНЪ ОБРАЗЪ НА СПАСИТЕЛЯ (картина).
СЪВРЕМЕНОТО РОБСТВО НА ЖЕНАТА — Свещ. Цв. Христовъ.
МОЛЕБНИ ПЪСНИ (стихотворение) — Л. Бобевски.
ТАИНСТВЕНЪ ПРИЗРАКЪ (действителна случка) — В. Я. Стремновъ
НОВООСВЕТЕНАТА КАТЕДРАЛА ВЪ ВИДИНЪ (снимка).
ДВА ДНИ ИЗЪ ЖИВОТА НА СВ. ПЕЛАГИЯ (разказъ).
ИКОНОСТАСА НА ВИДИНСКАТА КАТЕДРАЛА (снимка)
НЕРЖКОТВОРНИЯ ОБРАЗЪ НА СПАСИТЕЛЯ — Ив. Визирозъ
БЕЛЕЖИТИ БЪЛГАРСКИ СВЕТИИ — Преподобни Теодосий Търновски —
Ст. Станимировъ.
НАУКА ЗА ДУХОВНИЯ ЖИВОТЪ — желателната страна на човешката
душа.
КОЙ ПРЕДАДЕ ДЯКОНА ИГНАТИЙ — ВАСИЛЪ ЛЕВСКИ (продължение
отъ кн. 4) — Д. Кацевъ — Бурски
МЕДЕЦИНСКИ ИЗВЕСТИЯ. — Първа помощ на паднали въ несвѣсть
и на мнимо умрѣли.
ОБНОВА И ВЪЗРАЖДАНЕ — Свещ. Мет. П. Ивановъ.
БЕЛЕЖКИ.
ПОЩА.
КНИГОПИСЪ.

Нержкотворенъ образъ на Спасителя.

ХРИСТИЯНКА

СПИСАНИЕ ЗА ХРИСТИЯНСКОТО СЕМЕЙСТВО.

Съвременото робство на жената.

Въ XX-я вѣкъ или, както го наричатъ, „вѣкътъ на свободата“, съществува робство за жената, но не политическо или социално, а съвсемъ отъ другъ родъ. Тя е робиня на модата, на желанието да кокетнички и се харесва на мъжа, поклонница е на своето тѣло. Черно е това робство, тежки сж веригитѣ му. Но кой е виновенъ за това? Само мъжътъ ли или само жената? Азъ мисля, че — и двамата.

Да разгледаме по подробно тоя въпросъ.

Веднажъ единъ градски свещеникъ държалъ въ църква проповѣдь, съ която подигралъ неприличното облекло на нѣкои отъ женитѣ на модата. Това дало поводъ на нѣколко госпожи, събрани случайно въ единъ домъ, да разкритикуватъ проповѣдта и да си искажатъ мнението по нея. Една отъ дамитѣ се обадила: „Ха, та азъ попа ли ще слушамъ? Моятъ мъжъ иска да съмъ широко деколтирана, напарфюмирана и облечена по модата. Както той иска, така ще се обличамъ. Не искамъ да знамъ за попски съвети и обществено мнение“.

Значи, тъй искалъ мъжътъ.

Въ едно семейство става

въпросъ какъ дъщерята трѣбва за пръвъ пжтъ да се яви въ обществото — деколтирана или не. Отиватъ при шивачката и поржчатъ костюмъ „за общество“.

— Разбира се, съ голѣмо деколте, нали? запитала шивачката.

— Нѣма нужда, — възразяватъ родителитѣ и обясняватъ, че гърдитѣ на жената не сж за показъ, за дразнене. Тѣ иматъ високо божествено значение — да отхранятъ човѣка... Шивачката е въ недоумение.

— Какъ така? Такъвъ чуденъ бюстъ има вашата госпожица и да не бжде показанъ! Да се представи, да ѝ се радватъ!...

Туй схващане на шивачката за закржгленитѣ плещи, оформения бюстъ — какъ мислите, мнение само на шивачката ли е или е мнение на голѣмо мнозинство отъ женитѣ?

Въ гръцката митология се разказва за единъ красивъ момъкъ, нареченъ Нарцисъ. Странното у него било това, че той се влюбилъ въ себе си. По цѣли дни стоялъ предъ огледалото и се оглеждалъ. Отъ мисль, че не е безсмъртенъ и не може да бжде вѣчно младъ, той се предалъ на не-

престанна печалъ. Най-после олипийскитѣ богове се смилили надъ него и превърнали на едно красиво цвѣте, което отъ него е получило името си нарцисъ.

Не приличатъ ли на митическия Нарцисъ и ония суетни жени, за които смисъла на живота се състои само въ тоалети, червисване, балове, запознанства и интриги? Не сж ли направили отъ себе си кумири, на които тѣ самитѣ или мжжетѣ се кланятъ и сж готови на всѣкакви жертви и низости?

По тоя въпросъ рускиятъ писателъ Гр. Петровъ справедливо забелезва:

„Тѣлото на жената е станало, ако искате, най-почитано божество. Тѣлото на жената украсяватъ, изнежватъ, гиздятъ за никакви храмове въ свѣта не се даватъ толкова средства, толкова жаръ и вдъхновение, както се дава за женското тѣло. Отъ прическата на жената до токоветѣ на пантофитѣ ѝ, всѣка дреболия на женскитѣ тоалети и украшения е станала предметъ на грижитѣ, както на занаятитѣ, тѣй и на изкуството... Силата на жената е отишла въ красотата на тѣлото. Учениятъ французинъ Паскалъ казвалъ:

— Да бѣше носътъ на Клеопатра единъ милиметъръ по-дългъ или по-късъ, сждбата на римската империя би била съвсемъ друга.*)

Какъ ви се струва? Това не е ли едно отъ най-ужаснитѣ робства за човѣчеството? Защо усилията на женитѣ не се насочатъ именно къмъ изко-

реняване това зло, което като многоглава хидра поглъща маса матерялни жертви и докарва безброй морални падения? Защо женитѣ не издигнатъ мощенъ гласъ на протестъ срещу модата и култа на тѣлото! Защо не строятъ веригитѣ, оковани имъ отъ мжжа съ тѣхно съдействие, а плачатъ за политически правдини и граждански бракъ?

Борба съ тия злини — ето една отлична и навременна идея, която би издигнала много високо жената. Въ тая борба тя ще бжде подкрепена отъ всички честни и благородни мжже. Освобождаване жената отъ робството на модата, връщането ѝ къмъ християнскитѣ добродетели, скромность и срамежливость — ето възвишени цели, които трѣбва да си постави женското движение.

Каква поука, какъвъ високъ образецъ за жената се съдържа въ думитѣ на ап. Павла: *„Женитѣ съ прилична премъна, съ срамежливость и цѣломъдрие да украсяватъ себе си, не съ плетене на коситѣ или съ злато или съ бисери или съ многоценни дрехи, но съ добри дѣла, както подобава на жени, които сж се предали на благочестието“*. (Тим. 2; 9-10).

Уважаеми сестри, вий искате правдини, жадувате за свобода? Добре! *„Кждето е Духътъ Господень — тамъ е и свободата“* се казва въ книгата на живота — Библията.

Постарайте се да внесете Духътъ Господень въ вашитѣ семейства, въ обществото. Възпитавайте децата си въ религиозенъ духъ, въ вѣра и бла-

*) Женскиятъ въпросъ стр. 95, 96.

гочестие! Отхвърлете съ въз-
мущение модността, култа на
гълото и суетата! Това сж
мрежитѣ, чрезъ които без-
нравствени и зле възпитани
мжже сж ви омотали и надѣ-
нали робски вериги.

Въ добре възпитано се-
мейство, въ християнско об-
щество, жената е напълно
свободна като личност. Тя е
на своята висота.

Свещ. Цв. Христовъ.

Л. Бобевски.

МОЛЕБНИ ПЪСНИ.

1.

Прости ме, Господи преблагн,
Прости на Твоя рабъ,
Че той — безъ Тебъ е синъ
преблуденъ,
Безпомощенъ и слабъ!

Бурята страхотна
Укротявашъ съ дума,
Пжтника изгубенъ
Ти извеждашъ въ друма.

Вдъхни въ гърди ми мощъ
и сила,
Въ сърце ми духъ крилатъ
Всели и бди надъ мене, Татко,
Срѣдъ тоя грѣшенъ святъ!

Броятъ на звездитѣ,
Листитѣ въ гората
И на морски пѣсъкъ
Знаешъ Ти зърната...

Пази очи ми да не гледатъ
Съблазни, срамъ и блудъ,—
Уши ми да не слушатъ думи,
Що всеватъ лѣстъ и смутъ!

Всичко Ти си, Боже,
Въ тоя свѣтъ безкраенъ,
Ти си свѣтлината,
Твореца всезнаенъ!

3.

Крилата Си прости
надъ мене —
Бжди Ти мой покровъ,
Ти, който носишъ свѣтлината,
Надежда и любовь!

Въ беда кога изпадна черна,
Кога сърце ми се смути,
Къмъ Тебъ обръщамъ
погледа си
Духътъ къмъ Тебе
мой лети!

2.

Все къмъ Тебъ обръщамъ
Погледъ си смирени
И въ молитва падамъ
Предъ Тебъ на колѣни.

Кога въ неслука се намѣря,
Кога изгубя пжта азъ,
На Тебе твърдо се осланямъ
На Тебъ се моля тоя часъ

Когато буря се извие
И тма — надъ моята глава,
Душата ми изпълняшъ съ вѣра,
Молебни шепна Тебъ слова!

Прехвъркватъ пеперудки,
Ухаятъ цвѣтенца,
На птиченцата сладки
Приглашатъ имъ деца...

4.

Пробужда се земята
Отъ тежъкъ зименъ сънь,
Небето се разведря, —
Какъ хубаво е вѣнь!

Въ земята и въ души ъ
Да хвърлимъ семена,
Та съ плодъ богатъ
да срещнемъ
Тѣзъ тежки времена!

Таинственъ призракъ.

(Действителна сл

Единъ день ние се събрахме нѣколко души—все добри познати и приятели. Седѣха въ малката градинка предъ къщата на о. Павла, пиехме тихичко чай и се наслаждавахме на чудната топла вечеръ.

Разговорътъ се въртѣше около задгробния животъ — за разни необясними явления и събития въ свѣта. Съ една дума, — за онова, което несъмнено съществува въ природата, но което не можемъ да постигнемъ съ ограничениятъ човѣшки умъ.

Единъ отъ събеседниците, който бѣше лѣкарь по образование, човѣкъ пълненъ, кореместъ, нередовенъ ергенъ, човѣкъ слѣпо предаденъ на своята наука и, поради това, недопускащъ нищо свѣрхестествено, спорѣше, горещѣше се и доказваше, че всички призраци не сж нищо друго, освенъ измислици на прости хора.

—Преставете си, —викаше докторътъ, вълнувайки се и даже подскачайки отъ мѣстото си, —нѣкаква си глупава баба

лежи, ней се не спи, и ето влиза въ главата ѝ нѣкоя глупостъ за нѣкакво видение. Тя разказва, и ней вѣрватъ. Или представете си, че на нѣкой нервно разтроенъ господинъ се присъни Богъ знае какво: и ето ви нова басня за нѣкакъвъ призракъ. Глупости! Халюцинации и нищо повече!

— Какъ казахте, докторе — попита го попадията, която стоеше тукъ: — Х а - л ю - ц и - н а - ц и и ?...

— Да, Марта Василева; халюцинации. Съ тая дума въ медицината наричатъ такова състояние на човѣка, когато той халюцинира, т. е. вижда онова, което въ действителностъ го нѣма и което поради това другитѣ не виждатъ.

На доктора мнозина възразяваха. Разказваха му за чути случаи, привеждаха му примѣри... Той, обаче, на нищо не вѣрваше и, най после, съ тържествуващъ гласъ завика:

— Та какво ми говорите? Единъ видѣлъ, други срещ-

налъ, нѣкому се явило... Басня! Колко сме тукъ?...

И докторътъ почна да преброява присѣтствуващитѣ:

—Ние тукъ сме осемъ души. Нѣкой отъ васъ, господа, видѣлъ ли е макаръ и най-малкъкъ призракъ! А?... Мълчите! значи!...

Въ гласа на добродушния докторъ явно звучеше насмѣшка. И изведнажъ срѣдъ настѣпилата тишина чу се спокоенъ гласъ:

—Азъ съмъ видѣлъ,—заговори свещеникътъ, който до сега не вземаше участие въ беседата и мълчеливо само слушаше общия споръ.

Докторътъ се обърна като ужиленъ. Той, па и другитѣ, твърде добре познаваха високо справедливия и отъ всички уважаванъ свещеникъ, та неможеха на секунда да се съмнятъ въ думитѣ му.

—Вие сте видѣли? —попита докторътъ.

—Да, —спокойно отговори о. Павелъ.

Всички, като единъ, почнаха да молятъ о. Павла да разкаже.

Той не се забави, срѣбна чай и започна:

—Знайте, господа, че покойниятъ мой баща,—тукъ о. Павелъ набожно се прекръсти,—бѣше клкчаръ на съборната църква въ единъ отъ градоветѣ край р. Волга.

Лѣтно време тамъ всѣкога имаше нѣтърпима горещина, и обикновено ние всички, освенъ него, отивахме на дача по горна Еолга, въ Казанската губерния. Тѣй се продължаваше 8 години. Живѣехме всѣкога въ едно силце на самия брѣгъ на реката. Дача наемахме у

столара немецъ Милеръ. Той бѣше жененъ и обожаваше жена си. Тѣ бѣха стари хора, привикнали единъ на другъ, побратимили се и, разбира се, душитѣ имъ едни безъ друга неможеха... Понѣкога биваше и смѣшно, ала трогателно да гледашъ на тѣхъ. Малко по малко ние привикнахме съ старцитѣ, особено моята майка—съ немкината. Наричахме я Алиса Иванова.

Азъ вече ви казахъ, че тѣй се продължи 8 години.

На 9 година—тогава азъ що бѣхъ преминалъ въ последния класъ на семинарията—ние дойдохме въ края на май въ село Осеневка и изведнѣжъ узнахме неочакваната печална новина: Алиса Иванова преди три месеца умрѣла! Ние ужасно се омжчихме, особено майка ми, която бѣше успѣла въ последнитѣ три години силно да обикне старичката... Но нѣмаше какво да се прави. Настанихме се пакъ у Александра Павлова.

—Тѣй наричахме немеца по нашъ руски маниеръ. Старецътъ бѣше се измѣнилъ тѣй, че съ трудъ едвамъ можеше да се узнае: отслабналъ, пожълтѣлъ, побѣлѣлъ... На лицето му нито капка кръвчица. Отъ по-раншното добродушие и веселостъ—и следа нѣма... По рано се шегуваше, смѣеше се, а сега, щомъ свърши работа—той имаше работилница правѣше паркетъ и носѣше го въ съседния градъ—качваше се въ стаята си горе (кѣщата му имаше два етажa) и цѣла вечеръ пѣеше съ погребаленъ гласъ своигѣ лютерански псалми. По-нѣкога намъ ставаше много тежко отъ това пѣние...

Единъ пжтъ азъ се разговорихъ съ нашата готвачка — тамошна селска баба.

— А знаете ли, — каза ми Мария, — тя при него лети...

— Коя тя? — зачудихъ се азъ.

— Тя... старицата Алиса Иванова.

Азъ се не стърпѣхъ и се изсмѣхъ, като си представихъ хвърчаща покойната старица.

— Стига, Марио, говори глупости! Гледай да не кажешъ на сестричкитѣ ми... Ще ги изплашишъ, че не ще могатъ да спятъ, — сериозно казахъ на готвачката и наскоро съвършено забравихъ за нейния брѣтвежъ.

Обаче, трѣбвало да си спомня. Единъ день, когато децата бѣха утишли да се разхождатъ изъ гората, майка ми ми каза:

— Знаешъ ли, Павле, че до сега азъ мълчахъ, а сега вече нѣмамъ сили да трая... Всѣка нощъ азъ виждамъ бедната покойница, Алиса Иванова.

И тя ми разказа всичко подробно. Въ село майка ми много четѣше и обикновенно — на постелката, тъй като дене се занимаваше съ домакинството. Обстановката на спалнята бѣше съвсемъ проста: креватъ, маса, два стола и шкафъ. Друго нѣмаше нищо, ако не смѣтаме дветѣ пердета на прозорцитѣ. И ето, щомъ като затихвало въ кжщи, на прозореца въ стаята се явявала бѣлата фигура на Алиса Иванова. Както лежала майка ми, издигала книгата, за да закрие тоя образъ, но призрактъ сжщо се издигалъ и непрестано гледалъ на майка ми. Майка ми издигала още повече книгата,

— тогава бѣлата фигура, на противъ, спускала се и продължавала да гледа изъ подъ книгата...

Мама не бѣше суевѣрна, но даже смѣла. Не единъ пжтъ тя ставала отъ кревата и се опитвала да се доближи до призрака. Но фигурата тогава бавно отивала назадъ, клатейки отрицателно глава и, полека-полека шепнейки съ увисналитѣ си старчески устни, като че нѣщо искала да каже. Майка ми лѣгала, огасвала свѣщъта — забележете, господа, че всичко това ставало при свѣтлина! — и заспивала. Скоро, обаче, отново се събуждала, тъй като ясно чувствувала, че нѣкой друсалъ кревата, а по нѣкога я дърпалъ за рамото... Едвамъ къмъ 3-4 часа сутринята тя могла спокойно да заспи.

Ето какво ми разказа майка ми.

Да се призная, — азъ малко ѝ повѣрвахъ. Наистина, не единъ пжтъ чувахъ да говорятъ, че живѣещиятъ съвършено самъ на горния етажъ Милеръ съ нѣкого разговаря. Не единъ пжтъ сжщо и сестритѣ ми, които спѣха въ другата стая, като ставаха сутринъ, питаха, кой — азъ или мама — сме ходили презъ нощта въ тѣхната стая... Но на всичко това азъ никакво значение не отдавахъ. Разказа на майка ми обясни ми много нѣщо. За да провѣра всичко това, една нощъ азъ пазихъ отвънъ на прозореца майчината стая, а на другата нощъ легнахъ въ стаята ѝ, като си послахъ дюшека на пода.

Тукъ о. Павелъ се спрѣ.

Въ градинката бѣше тихо. Всички съ затаенъ дѣхъ очак-

ваха да чуятъ, какво ще бжде по-нататъкъ.

— Е? — Неиздържа нетърпеливиятъ докторъ.

Свещеникътъ бавно сръбна чай, изтри си устата и мустакитѣ съ края на кърпата, и като хвърли погледъ върху доктора, продължи:

— Едвамъ успѣхъ да легна, и около шкафа видѣхъ ясно, тъй ясно, както ей сега виждамъ всички васъ, господа, фигурата на покойната Алиса Иванова, облечена въ нѣщо дълго бѣло... Тя стоеше права, спуснала ръце на долу. Лицето ѝ бѣше спокойно, малко тъжовно и сѣнка отъ тази тъга лежеше въ очитѣ ѝ.

— Виждашъ ли, Павле? — попита майка ми.

Азъ скоро не можахъ да събера сили, за да ѝ отговоря. Азъ ви дахъ, и това, което азъ виждахъ, пълнѣше моята душа съ нѣкакъвъ безотчетенъ страхъ и сковаваше устата ми. Но призрактътъ стоеше съвършено неподвижно. Скоро азъ дойдохъ на себе си и се успокоихъ отчасти. Часовникътъ удари единъ, следъ това два. Фигурата въ бѣлата дреха, коя-

то до тогава стоеше на едно мѣсто, сѣкашъ се завълнува, съ лекъ мъглявъ облакъ проплува близко, близко край мене, отиде въ стаята на сестричѣ и изчезна...

— Чудно, — избѣбра подъ носъ докторътъ: — науката не знае съвмѣстни халюцинации...

Свещеникътъ само погледна на него и продължи:

— Ний прекарахме още три деня у Милера и, като не можахме да издържимъ такова сътресение на нервитѣ, върнахме се разстроени и развълнувани отъ тѣзи необикновени събития.

О. Павелъ замлъкна.

Ние стоехме безмълвно. Затихна даже и неогосрмиятъ докторъ.

Нощта отдавна бѣше се спуснала върху земята, и наоколо царѣше чудна тишина. Само далечъ, далечъ задъ рѣката крѣкаше още жителътъ на дѣбравитѣ.

— Е — да... започна доктора, но млъкна.

При мълчание ние се завърнахме по домоветѣ си.

В. Я. Стремновъ.

ПОБЪРЗАЙТЕ ДА СИ ВНЕСЕТЕ
АБОНАМЕНТА ЗА ТЕКУЩАТА ГОДИНА
НА „ХРИСТИЯНКА“!

Ново осветената катедрала въ Видинъ

Два дни изъ живота на св. Пелагия.

Младата Пелагия е въ Колизея. . . Циркътъ е пълнъ. На всѣкжде разкошъ и блѣсъкъ. Самъ императоръ Диоклетиянъ е тукъ, заобиколенъ отъ свитата.

Ето изнесоха ранения гладиаторъ, — майкоубийцата, осъденъ на наказание тукъ, на арената на цирка.

На неговото мѣсто се яви на арената група нови борци. Но кои сж тѣ? Тукъ има девизи. Деца.

Та и старцитѣ какви лица иматъ — свѣтли, пълни съ светъ въс-торгъ.

— Кои сж тѣзи? — страховито попита Пелагия.

— Това сж християни.

— Каква е тѣхната вина? Нима тѣзи хора съ такива лица сж заслужили смъртъ? . . .

Неможе да бжде. . .

— Тѣхната вина е тая, че тѣ не служатъ на нашитѣ богове. Тѣ се покланятъ на Разпнатия.

— Нима съ това вредятъ на държавата?

— Не.

— Тѣ сж лоши бащи на семействата, непокорни деца, развратни хора?

— Не.

— Не! И тѣй тѣ умиратъ само за туй, защото вѣрватъ въ Христа. — Помислила Пелагия.

— Кой е този Христосъ, че за Него не се страхуватъ отъ звѣроветъ? . . .

И тиха жалость, наедно съ тихиятъ въпросъ, влѣзе въ душата на Пелагия.

И расти тя тамъ. Мжка за правдата се роди въ тая душа. — Защо ги гонятъ? Кой е този Христосъ?

Идолитѣ, въ нейната стая мълчаха. И тя чувствуваше, че заради тѣзи богове не може да се мре.

— Да се мре може само за живъ Богъ. Тя почна да Го търси, — и Го намѣри.

Намѣри Го въ Христа.

* *

Съуправителтъ на императоръ Диоклетияна — Галерий, разпитваше девицата, която се бѣше обявила за християнка.

Това бѣше Пелагия.

Нейната красота вълнуваше царя.

— Откажи се отъ Христа. Азъ ще ти възложя царски вѣнецъ.

Ти съ мене иде царувашъ.

— Не. Азъ намѣрихъ живия Богъ и не искамъ да се покланямъ на камънитѣ.

Не ми трѣбва твоя вѣнецъ. Азъ очаквамъ вѣнецъ отъ моя женихъ. .

Разгнѣвенъ, Галерий заповѣда да съблекатъ светата.

— Пощади! — извикала Пелагия; — азъ съмъ жена.

— Събличайте я. . .

Тогавя св. Пелагия се прекръсти, сне отъ себе си дрехитѣ и като се загърна съ своитѣ коси, бързо влѣзе въ приготвения за нея свѣтнальмеденъ бикъ.

Тѣлото ѝ се разтопи като воскъ, — разказва житието.

Иконостаса на катедралата.

Нержкотворния образъ на Спасителя, Изпратенъ на царь Авгара.

Споредъ едно старо предание, отбелезано отъ първия християнски историкъ Евсевий, въ написаната отъ него *История на Християн. църква*, Едескиятъ царь Авгаръ, като се билъ научилъ за Иисуса Христа и за вършенитѣ отъ Него чудеса надъ болни отъ всѣкакви болести и даже надъ умрѣли хора, страдайки самъ отъ нѣкаква тежка неизцѣрима болестъ (въротно проказа), пратилъ, по своя живописецъ Анания, едно писмо до него, съ което Го канилъ да отиде въ г. Едесъ, за да го изцѣри отъ болестъта му и да живѣе тамъ подъ негово лично покровителство. Той поржчалъ на своя живописецъ да направи изображение отъ лицето на Иисуса Христа и да му го донесе.

Преди пристиганието на Ананий съ писмото на ц. Авгара до Иисуса въ Палестиня, Иисусъ Христосъ, бидейки сърдцеведецъ и всезнаещъ, като Богъ, пратилъ св. ап. Тома да го посрещне и доведе при Него. Когато това станало, Иисусъ Христосъ поискалъ отъ Анания писмото на ц. Авгара до Него и като го прочелъ, написалъ билъ отговоръ на него и го далъ на Анания. Презъ време писането на писмото отъ Иисуса до Авгара Ананий се заловилъ да снесе копие отъ лицето на Иисуса за господаря си, но неможалъ да направи това, колкото внимателно да се взираше въ Него и силно да напръгалъ способности та си да рисува. Тогава Иисусъ взелъ вода, омилъ си лицето и го избърсалъ съ една чиста бѣла кърпица, която подалъ на Анания. На тѣзи кърпица се изобразило чудесно лицето на Иисуса Христа. Тѣй отпечаталия се върху кърпицата ликъ на Иисуса Христа билъ нареченъ нержкотворенъ (не съ ржка изписанъ).

Ц. Авгаръ приелъ съ дълбока почитъ и голѣмо благоговѣние отъ Анания образа на Иисуса Христа, целуналъ го и тутакси се изцѣрилъ отъ болестъта си, макаръ отъ нея да останали по лицето му нѣкои дири. Въ знакъ на благодарностъ къмъ Христа за изцѣрението си, той заповѣдалъ да турятъ кърпицата съ образа на Христа, опъната върху една дъска, въ златно крѣжило, обсипано съ скъпоценни камъни и да го окачатъ надъ градската врата, за да му се покланятъ всички, които влизали презъ нея въ града. Подъ образа той заповѣдалъ да напишатъ тѣзи думи: „Христе, Боже! Всѣкой що се уповава на Тебе, нѣма да се посрами.“ Предъ този образъ било турено кандило (чаша) съ масло и въ него запалено фитилче, за да гори непрекъснато. До кандилото било турено и едно палмово клонче.

Тази Авгарова заповѣдъ се спазвала отъ всички презъ неговото царуване и презъ онова на сина му, но единъ отъ неговитѣ правници идолопоклонникъ, сторилъ намѣрение да свали образа на Христа отъ тамъ и да го замѣсти пакъ съ грѣцкиятъ идолъ, който стоялъ по рано на сѣщото мѣсто. Преди още той да изпълни това си намѣрение, на Едеския епископъ било предизвестено отъ Бога на сънъ, да го закрие и той го зазидалъ съ камена плоча нощемъ, като я замазалъ съ варъ така, че да се непознава мѣстото на образа, и да не може той да се замѣсти отъ идола.

Минало се много време отъ тогава и почти всички забравили този образъ на Иисуса Христа, стоялъ нѣкога надъ градскитѣ врата.

Въ 545 г. сл. Р. Хр., когато Персийския царь Хозрой I-и обсадилъ

г. Едесъ, за да го превземе и усвои, на Едеския еп. Евлавия се явила пресв. Богородица, показала му мѣстото, гдето билъ скритъ образа на сина ѝ и му заповѣдала да го вземе отъ тамъ. Еп. Евлавий разкъртилъ мазилката, намѣрилъ Христовия образъ неповреденъ и кандилото го рѣще, направилъ съ него лития по град. стени последванъ отъ народа, и Богъ пропѣдилъ неприятелитъ отъ града: Войскитъ на Персийския царь се разбѣгали, гонени отъ невидима сила.

Въ 630 г. арабитъ завладѣли гр. Едесъ, но не се докоснали до образа на Исуса Христа, нито пречили на Християнитъ тамъ да се поклонятъ на Него.

Въ 944 г. имп. Константинъ Порфирородний съ тѣста си Романа I-и Лакатинъ купили отъ Едескитъ граждани, почти насила, нержкотворния образъ на Христа за 12,000 сребърника и имъ повърнали 200 други заробени тѣхни съграждани по отрано. Тѣ го пренесли тържественно въ Цариградъ и го оставили въ църквата, наречена Фенерь.

Когато кръстоносцитъ опляскасали Цариградъ, въ 1204 г., Венецианския дукъ Дандоло турилъ рѣчка на нержкотворния образъ на Исуса Христа, и го отпратилъ, като скъпа вещь, съ нароченъ корабъ въ Венеция. Богъ, обаче, недопусналъ святията да бжде отнесена въ града на крадеца и, още въ Мряморно море, корабътъ се повредилъ и потъналъ. Съ него неедно потъналъ и нержкотворниятъ образъ на Исуса Христа.

Забележка на редакцията.

Споредъ друго предание, въ срѣдате на 14 вѣтъ Иованъ Палиологъ предалъ образа на Генуеския дѣтъ Леонарде Монтелдо въ благодарностъ за получената отъ него помощъ прѣтивъ турцитъ. Въ Генуа драгоцения образъ билъ положенъ въ църквата на св. Вартоломея. Въ

1507 год. при кралъ Людвигъ XII, той тайно билъ занесенъ въ Франция, по после отново върнатъ въ Генуа. Тукъ го помѣстили въ таенъ ковчегъ съ 6 ключа, които се пазели отъ шесть знаменити фамилии на града. Само презъ три дни на годишната — Петдесетница и следующитъ два дни-бивалъ откриванъ ковчегъ за поклонение на образа отъ върващитъ. Презъ 1908 год. фанцузкия абатъ Гафъръ намѣрилъ въ горни Египетъ манускриптъ отъ 6 вѣкъ. Тоя манускриптъ, написанъ на грѣцки езикъ на козя кожа, съдържа историята на нержкотворения Авгаровъ образъ заедно съ рисунки, иллюстрираци сжщата история. Въ сжщия манускриптъ сж помѣстени и писмата на Авгара и И. Христа (гледай руски паломникъ 1908 г. № 33 стр. 519-523)

Редакцията.

Прочутия руски живописецъ — портретистъ Н. К. Макаровъ, е изписалъ по порѣчка на едно часно лице за една църква образа на И. Христа, известенъ подъ названието нержкотворенъ. При изписването на този образъ Макаровъ е ималъ предъ очи гореизложеното предание за него и поставянието Му отъ ц. Авгаръ надъ град. порти съ запалено кандило и палмово клонче.

Гледайки този образъ, неволно ти теква на ума мисълта, че за сполучливото му изписание е имало намѣса или вижданието отъ живописеца Христа на съне, или унасянието му въ небеснитъ сфери, подобно на св. ап. Павла (2-о Кор. 12, 2-5) толкова човѣшко-божественъ е този ликъ. А впечатлението отъ него е толкова необяснимо, че то ненапуща скоро оногва, който го е зърналъ само еднажъ било въ работилницата на Макарова, било на изложбата въ здакието на Солянаго городка, край цания мостъ, гдето той е билъ изложенъ презъ 1886 г.

Тази картина е едничкото най-вдѣхновено копие отъ истинския ликъ на Спасителя и човѣкъ не може да гледа на него ипакъ, освенъ съ благоговѣние.

Лицето на Христа е изписано отъ ц. Макарова тѣй, че по него не личи ни най-малка диря отъ четката му, то изглежда като да се е отразило върху платното така, както би се отразило въ чисто огледало.

То е малко засѣнчено отъ тънъкъ пластъ мъгла. И, колкото по дълго време се вирашъ въ него, толкова по релефно (изпъкнало напредъ) ти се вижда. Главата на Христа изглежда като да е малко понаведена на напредъ.

Сжщиятъ Епископъ Евсевий, на Палестинска Кесария, бележитъ историкъ на древната Християнска църква, ни дава въ своята история на тази църква и следнитѣ два важни писменни документа, намѣрени отъ него въ архивата на г. Едесса и преведени намъ отъ него буквално отъ сирийски езикъ, за сношението на Авгаря Едеския царь съ Исуса Христа.*)

1) Писмото на ц. Авгара до Исуса Христа: „Авгаръ, Едески владетель приветсува Исуса, благия. Спаситель, който се е появилъ въ Иерусалимската земя.

Азъ чухъ за Тебе и за Твоитѣ изцѣрения, че ги извършвашъ безъ каквито и да било лѣкарства и тревн. Казватъ; Ти давашъ на слѣпитѣ гледание, на хромитѣ — ходение, очистяшъ проказни, изпждашъ нечисти духове, изцѣрявашъ страдащи отъ дълговременна болестъ, и възкръсявашъ мъртви. Чувайки това за Тебе, азъ си рекохъ на ума: или Ти си Богъ и правишъ това, като Си

слѣзълъ отъ небето, или си Божи Синъ, щомъ вършишъ такива дѣла.

И тѣй, азъ счетохъ за потрѣбно да Те помоля съ това си писмо: посети ме и ме изцѣри отъ болестъта ми.

Азъ даже чухъ, че юдеитѣ роптали противъ Тебе и желаяли да Ти сторятъ зло. Моятъ градъ, макаръ и да е малъкъ, но е почетенъ и въ него ще има доста мѣсто за двама ни.“

2) Исусъ Христовото писмо до Едеския царь Авгара:

„Блаженъ си Авгаре, че си повѣрвалъ въ Мене, безъ да си Ме видѣлъ. Защото за Менъ е писано, че видѣлитѣ Ме нѣма да повѣрватъ въ Мене, та невидѣлитѣ да повѣрватъ и да бждатъ живи. Ти Ми пишешъ да дойда при тебе; но Менъ предстои да сторя тукъ всичко, за което съмъ пратенъ и, следъ извършванието му да се възнеса при Оногова, Който Ме е пратилъ. Когато пъкъ се възнеса, азъ ще пратя при тебе едного отъ Моитѣ ученици, който ще те изцѣри отъ болестъта ти и ще подари животъ и на тебе и на онѣзи, които сж съ тебе.“

(Изъ „Дни богослужения православ. католической (всемирной,) вселенской восточной церкви,“ протоерея Г. С. Дебольскаго. С. П., Б., 1882 г., изд. 7-ое Тузова, т. 1-и страници 78 и 79.

Изложилъ по кн. на протоерея Деболски и по очеркътъ на П. Я. Полонски, помѣстенъ въ ж. „нива“ за 1886 г. на страници 366 и 367.

Ив. Визировъ,

* *) Това било станало презъ 30-години отъ Р.Хр.

Подиръ разпушането на събора преподобни Теодосий пакъ се завърналъ въ Келифаревската пустиня, гдето пакъ се предалъ на обичното си ангелско безмълвие и строгъ подвижнически животъ. Вестята за извършеността отъ него и на втория Търновски съборъ бързо се разнесла по всички краища на Българското царство и мнозина души пожелали не само да го видятъ и поговорятъ съ него, а и да останатъ въ манастира му да се подвизаватъ подъ неговото мъдро ръководство. И ето че около него се събрали много монаси. Защото не било възможно да поучава всѣкиго отдѣлно, преподобни Теодосий наредилъ вечеръ всички да се събиратъ при него на беседа. Въ тѣзи събрания понѣкога и сами монаситѣ задавали на преподобни Теодосия различни въпроси, които тѣ не могли сами да разрешатъ, и той имъ ги разрешавалъ. Задаванитѣ въпроси често пѣти били твърде трудни.

Изминало се доста време следъ събора. Турцитѣ-войници, дошли по покана отъ гърцитѣ, за да имъ помагатъ въ междусобнитѣ имъ войни, успѣли да ограбятъ цѣла Македония, та, като не намирали вече тамъ достатъчна плячка, преминали българската граница, започнали да плячкосватъ България, въ която

достигнали и до околноститѣ на Келифарево и започнали да безпокоятъ дори монаситѣ. Преподобни Теодосий, за да спаси братята отъ турцитѣ, решилъ заедно съ тѣхъ да напусне манастиря си и да отиде да се подвизава на дуго по-безопасно мѣсто. Като се научилъ за това му намѣрение, царъ Иванъ Александъръ не го оставилъ да се отдалечи много отъ Търново, защото, поради великитѣ благодѣния, които той направилъ на светата българска православна църква, а сщцо и на държавата, много го обичалъ, при това, като билъ човѣкъ много разуменъ и готовъ да даде добъръ съветъ въ всѣки случай, царътъ билъ привикналъ да се среща и разговаря съ него, колкото е възможно, по-често. Съ тази целъ той — царъ Иванъ Александъръ — му намѣрилъ една пещера, която се намирала на 20 поприща отъ града Търново, и заповѣдалъ да се построятъ тамъ килии за монаситѣ и единъ красивъ и богато надаренъ храмъ. За да подаде примѣръ на боляритѣ си, царъ Иванъ Александъръ, при построяването на храма отъ три поприща далечно м. сто носилъ въ скута на дрехата си пѣськъ за постройката. — Когато келиитѣ и храмътъ били построени, препо-

добни Теодосий и монаситъ му напуснали Келифаревския манастиръ и се преселили въ новопостроения. Тука при него идвали още повече хора отъ разни страни, за да извличатъ отъ поученията му различни духовни ползи.

Три години преподобни Теодосий преживялъ въ новото си жилище, като ни на най-малко време не прекратявалъ обикновенитъ си подвизи, обаче, заболѣлъ отъ тежка болестъ. Двадесетъ и повече месеци боледувалъ на легло преподобни Теодосий и презъ това време толкова отслабналъ, тъй изтощаль, че, който го погледнѣлъ, не могълъ да каже, дали има жили и кости. И при все това той пакъ не прекращавалъ подвижитъ си. Като не могълъ да слѣзе отъ одъра си, той сѣдалъ на него и сѣдналъ се молѣлъ, упражнявалъ се въ съзерцание и чель Светото Писание, за да усвои още по-добре съдържащето се въ него божествено учение.

Когато именно го измъчвала тази тѣлесна болестъ, преподобни Теодосий написалъ писмо до тогавашния Цариградски патриархъ Калиста, съ което му явявалъ, че му пише отъ една страна, защото това му доставя духовна наслада, а отъ друга да му поиска благословение да отиде въ Цариградъ да се види съ него, първо, като съ вселенски патриархъ, отъ когото благословение да получи, и второ, като съ свой събратъ и съученикъ, съ когото единомъждрено сж слугували на блажения и чуденъ Григория Синаита въ Варорския манастиръ. Като получилъ това писмо, Калистъ, който толкова много високо цѣнялъ преподобни Теодосия, щото и житието му написалъ, мислѣлъ, че е получилъ нѣщо велико и „*зълъо изрядно*“ и толкова много се зарадвалъ, че побързалъ да съобщаи полученото писмо на свещения си съборъ. Съборътъ погледналъ на писмото на преподобни Теодосия, като на богописани скрижали и побързалъ да му отговори да дойде

въ Цариградъ, гдето и ще получи отъ патриарха и отъ свещения съборъ даръ и благословение. А следъ като му написалъ, съ голѣмо усърдие очаквалъ пристигането му въ Цариградъ.

Търновскиятъ патриархъ Теодосий, като знаялъ колко далеченъ и труденъ е пътятъ до Цариградъ, като виждалъ колко преподобни Теодосий е слабъ отъ продължителната болестъ и като се боялъ, че не ще може да издържи трудноститъ на пътя, не му позволявалъ да напусне България, да отиде въ Цариградъ. Твърде е възможно, че въ случая той не е давалъ исканото му позволение и за туй, защото не е искалъ да се лиши отъ единъ такъвъ добъръ, отличенъ съветникъ и ръководител какъвто билъ преподобни Теодосий. Обаче, този божи човѣкъ, щомъ като получилъ патриаршеския отговоръ и защото предвиждалъ близкия край на живота си, побързалъ, отишълъ на брѣга на Черно море и оттамъ съ корабъ, придруженъ отъ четирма свои ученици, отишълъ въ Цариградъ. Първата му работа, следъ пристигането въ Цариградъ, била да посети величественя и красивъ храмъ на Божията премъдростъ (св. София), майката на всички православни християнски храмове, и да се помоли въ него. Огледътъ на този храмъ доставилъ на преподобни Теодосия велика душевна наслада. Оттука преподобниятъ отишълъ при патриарха, видѣлъ се съ него, беседвалъ съ него и получилъ отъ него благословение. Всичко това го изпълнило съ велика и чудна радостъ, отъ една страна защото се насладилъ отъ беседата съ учителя и патриарха на вселената, а отъ друга, защото се видѣлъ съ своя събратъ и съученикъ, съ когото заедно послужили на чудния онзи Синаитъ и общъ тѣхенъ отецъ.

Цариградскиятъ патриархъ приелъ преподобни Теодосия много радушно и го почелъ съ голѣма почитъ, като го задържалъ да живѣе заедно

съ него въ самата патриаршеска палата. Това той направилъ, защото искалъ да има възможность денемъ и нощемъ да разговаря съ този човѣкъ, който основателно знаелъ не само Божественото учение на Христа Спасителя, а и всичкото църковно предание. И ето че тѣ захващатъ своитѣ беседи. Започнала се беседа и за практиката при светото кръщение и свързаното съ него свето тинство миропомазание. Вижда се, че по времето на преподобни Теодосия, поради нѣмане св. миро, да се е случвало нѣкое дете да бжде кръстено, безъ да бжде миропомазано. Преподобни Теодосий изтъкналъ, че той добре знае, че е билъ кръстенъ, но че не е сигуренъ, дали е билъ и миропомазанъ и молилъ патриарха да извърши надъ него светото тинство миропомазание. Патриархътъ изявилъ готовность да стори това и миропомазалъ не само преподобни Теодосия, а и четворицата му ученици, между които билъ и бждещиятъ български патриархъ. Евтимий, който билъ последенъ Търновски патриархъ.

Преподобни Теодосий пожелалъ пакъ да се предаде на обичнитѣ си подвизи: безмълвие (мълчание) и съзерцание. Патриархъ Калистъ удовлетворилъ това му желание, като го пратилъ да живѣе въ построения отъ него (патр. Калиста) манастиръ на св. мъченика *Мамонта*, като при това заповѣдалъ да му се построи и специална келия. Този манастиръ се намиралъ вѣнъ отъ тогавашния градъ Цариградъ, билъ далечъ отъ всѣко човѣшко жилище и до него недостигалъ никакъвъ човѣшки гласъ, понеже никой човѣкъ неотивалъ татѣкъ близо. Така на преподобния била дадена възможность пакъ да се предаде на обичнитѣ свои подвизи. — Не малко време живѣлъ преподобни Теодосий въ този толкова сгоденъ за подвизитѣ му манастиръ; обаче, той не билъ здравъ: тѣлото му малко по-малко изтлѣвало. Яко, обачетѣлото му се, измжчвало,

душевната му слава цвѣтѣла, сияла, ставала по свѣтла, както и ап. Павелъ казва: „Макаръ вѣншниятъ ни човѣкъ и да тлѣе, но вжтрешниятъ отъ день на день се подновява„ (2 Кор. 1V, 26.) Като видѣлъ, че е крайно изнемощѣлъ и че скоро вече ще отиде при Господа, преподобниятъ повикалъ четирмата си ученици и имъ далъ наставление.

Ученицитѣ усърдно го слушали, обливайки се въ сълзи. А като разбрали, че ще се лишатъ вече отъ добрия си отецъ, паднали при краката му и, плачейки, сладко целували ржцетѣ и краката му. По едно време той съ слабо движение на ржката си приканилъ ученицитѣ си да замълчатъ и да му помогнатъ да стане. Като съ тѣхна помощъ седналъ на постелката си, изчелъ символа на вѣрата, приповторилъ всичкитѣ предания, които светата и апостолска църква пази, изповѣдва и приела, прокълналъ онѣзи, които тѣ кълне и на първо мѣсто нечестивата и злославна ересь на Акиндина и Варлаама, причастилъ се съ светитѣ, Божествени и страшни Христови тайни, легналъ пакъ и тутакси храмината (келията) се изпълнила съ нѣкакво чудно благоговѣние. Явилъ му се ангелъ, лицето му се озарило съ чудна свѣтлина, а той самъ съ прѣстъ показалъ ангела на ученицитѣ си и предалъ духа си въ ржцетѣ Божий. Това било вечеръта на 27 ноемврий. т. е. въ сжщия онзи день, въ който и неговиятъ учитель, Григорий Синаитъ, комуто той се стараялъ винаги и въ всичко да подражава, нѣкога си предалъ духа си Богу.

Патриархътъ съ всичкия причтъ и архиереи тържествено погребалъ покойния, когото обичалъ тѣй много, както обичалъ и великия онзи старецъ — Григория Синаита — при когото тѣ и двамата били се сподобили да бждатъ съученици. Това било въ 1363 година.

Ст. Станимировѣ.

Наука за духовния животъ.

Желателната страна на човъшката душа.

Действащата сила въ желателната страна на човъшката душа е *волята*. Волята изволява, желае да се съдобие, да употреби или да направи онова, което намира *полезно* за себе си или *нужно* или *приятно*. Тя не изволява, — това ще рече, че не желае. Изволяването на волята изисква съответно дѣло. Ето защо волята, въ сжщностъ, е дейна сила, сжществената потребностъ на която е да живѣе и да действа. Тя завежда всички сили на душата и тѣлото и когато е нужно всички пуца въ ходъ. Въ основата на волята лежи *ревността* или усърдието — жаждата за работа. Нейни възбудители сж — *приятното*, *полезното* и *нужното*. Когато тия последнитѣ ги нѣма, ревността спи и дейнитѣ сили губятъ своето напрежение, отпущатъ се. Тѣ поддържатъ желанието, а желанието разпалва ревността.

Дейността на желателната страна на душата се извършва така. У душата и тѣлото има свои природни нужди, къмъ които сж се привили и мирски нужди — семейни и обществени. Само по себе си тия нужди не даватъ опредѣлено желание, а само заставятъ да имъ се търси удовлетворение. Когато нуждата, по единъ или другъ начинъ, еднажъ е удовлетворена, щомъ втория пжтъ се пробуди, ражда се желание за онова, съ каквото по-рано е била удовлетворена. Желанието всѣкога има предъ видъ опредѣленъ предметъ, който удовлетворява нуждата. **Р**

известна нужда е била удовлетворявана различно; щомъ тя се пробуди, ще се раждатъ и различни желаниа, — ту единъ, ту други, ту трети предметъ, които могатъ да удовлетворятъ нуждата. Обикновенно въ човъшкия животъ не виждатъ нужди за опредѣлени желаниа. Само се плодятъ много желаниа и искатъ да бъдатъ удовлетворени сами по себе.

Какво трѣбва да прави съ тия желаниа? Тя прави *изборъ*: кой отъ пожеланитѣ предпочете. Следъ прави избора, взематъ, — да се използва или употреби изборътъ, като се вземе изборътъ на изпълнението. Следъ работата въ свое време, въ всѣкой моментъ свива привычка ставатъ нага с работените материали.

У възрастния човѣкъ всичко се случаватъ да има нѣкое предприятие, което да излиза отъ обикновения редъ на дѣлата и знанията. Поради това именно установенъ вече животъ изисква съответни за себе си дѣла. А щомъ последнитѣ често се повтарятъ, тѣ се обръщатъ въ

навикъ, привычка, правило на живота и характеръ. Отъ сбора на всички такива навици, правила и привычки установява се облика на живота на известно лице, сжщо така, както отъ сбора на установенитѣ понятия се съставя облика на мислитѣ и възгледитѣ. Като знаемъ облика на живота на известно лице, можемъ да отгатваме, какъво той мисли въ едно или друго време и какъ той ще постъпи при известни обстоятелства.

Главния управитель на волевия животъ.

Управитель на дейния човѣшки животъ е *благоразумието*. То е сжщия разсждъкъ, само че на служба при волята. Въ мислителната областъ разсждъкътъ решава — кое нѣщо защо сжществува, а при желанието и дейната страна той решава — кое трѣбва и защо да се върши, за да бжде сигурно достигано онова, което законно е пожелано. Когато разсждъка привикне както трѣбва да опредѣля това, тѣй че човѣкъ съ *успѣхъ* *всѣкога* да върши своитѣ дѣла, *тогава справедливо* ще му се приписва *благоразумие* — умѣние съ успѣхъ да върши работитѣ си, като съобразява за средствата, целитѣ и дѣлата съ външнитѣ обстоятелства.

Естествената законна дейностъ на волята.

Следъ казаното може лесно да се направи заключение за естествено законната дейностъ на волята, която е госпожа на всички наши сили и на цѣлия животъ. *Нейното назначение е да опредѣли облика, на-*

чина и мърката какъ да се удовлетворяватъ желанията, които се раждатъ отъ потребноститѣ; или които ги замѣстватъ, та по такъвъ начинъ да може животътъ да тече както трѣбва, като доставя покой и радостъ на живущия. Както се каза, ние имаме потребностъ и желания — душевни, тѣлесни, свѣтовни и обществени. У всички хора тѣ не се проявяватъ еднакво защото у всички хора не е еднакъвъ животътъ, а у едного така, у друго иначе. Дългъ е на човѣка да опредѣли, какъ при своето положение може и трѣбва той да удовлетвори своитѣ потребности и желания, като употреби подходящи начини и води достойно своя животъ. Човѣкъ да води здравомислено по установена норма своя животъ съ всичкитѣ му дѣла и наченки, — това е задачата на желателната и дейна страна на нашия животъ. Тѣй трѣбва да бжде. Но нека вникнемъ и разгледаме, какъво става.

Повредата на волевата страна.

Въ мислителната областъ у насъ има бъркотия, разсѣйване и блуждане на мислитѣ. Въ желателната пѣкъ — *непостоянство, беспоредъчностъ и своенравие на желанията; а заедно съ това и на дѣлата*. Колко време минава у насъ въ бездѣлие и празнодѣлие!... Лутаме се насамъ, натамъ, безъ сами да знаемъ защо; работимъ и преработваме, безъ да можемъ да си дадемъ здравъ отчетъ за това. Вървятъ у насъ наченки следъ наченки и дѣла следъ дѣла, но отъ всичко излиза само блѣсканица — суета.

Раждатъ се желаня, — и нищо не можемъ да сторимъ съ тѣхъ: само давай и давай. И много добре щѣше да бжде, ако таква нѣщо само еднажъ ставаше. Но, напротивъ, така става всѣки часъ. Защо тѣй? *Разложила се е нашата г-жа воля.*

Погледнете, още колко гости възбудители на желанята имаме: гнѣвъ, ненавистъ, завистъ,

скжпость, суетность, гордость и др. подобни. Източникъ на нашитѣ желаня трѣбва да бждатъ естественигѣ потребности на установилия се семеенъ и общественъ животъ. Но въ тоя животъ какво има естествено? Тѣ само разстройватъ природата и реда на живота. Откъде се е взело това варварско нашествие? Нека всѣкой помисли и реши.

Кой предаде дякона Игнатий — Левски.

(Изъ моитѣ бележки)

(Продължение отъ 4 книжка).

Христо Пановъ 70 годишенъ отъ Ловечъ, на запитването ми дали познава Петъръ Мариновъ, отговори, че го познава, Петъръ билъ зетъ на Величка Хашкова. Оженилъ се възрастенъ следъ освобождението. Той е знаялъ нѣкаква тайна, защото скоро, по искането на вуйча му Маринъ п. Лукановъ, напусна Ловечъ и се изгуби. Бѣше стражаръ и още живъ получаваша му пенсията... Тодоръ Златевъ началникъ на гара Вѣтово до 1896 год. заварилъ Петъръ Мариновъ стражаръ на гарата. Билъ винаги умисленъ и скърбѣлъ за Ловечъ. Питалъ го защо си не отиде, а той съ сълзи на очи отговарялъ: „Не мога бе, брате, не мога. Щомъ си отида ще ме убиятъ... Азъ имъ знамъ всичкитѣ работи... Тѣща ми ще ми издере очитѣ, ако ме види, нали ме знаятъ за умрѣлъ. Вуйчо Маринъ ми каза, като ме изгониха, че ако се върна ще ме убие като куче. „Тоя

Мариновъ умрѣлъ въ Вѣтово¹⁾ десетина години следъ като бѣше умрѣлъ вече веднажъ и му се получаваше пенсията отъ вдовицата. Подаваха се заявления по това безаконие.

— Нѣщо за Левски и предаването му?

— Много работи не помня. Знамъ отъ Никола Христовъ (Дѣдо Господъ), мой съученикъ, че на коледа билъ изпратенъ отъ баща си на лозето въ „липака“ на 5 километра по шосето за Севлиево, Левски го видѣлъ и му се скаралъ, защо е дошелъ въ празникъ на ло-

¹⁾ Тоя фактъ ми се съобщилъ и отъ Асенъ Златевъ адвокатъ въ Ловечъ и азъ още въ началото на м-ць априль 1925 год., следъ като бѣхъ въ Варна, заминахъ за гара Вѣтово, за да провѣра истиността му на самото мѣсто. Има стари хора, които още го помнятъ. Намѣрихъ и въ архивата на куртбунарското околийско управление ведомости, дето се е разписвалъ за заплатата си.

зето. Далъ му три шумки, едната да занесе на Митко Стоянчевъ-аптекаря, а другитѣ двѣ: едната на майката—да я постави въ сандъка за здраве, а едната да даде на бащата, който да я остави въ олтаря на църквата св. Богородица. Това било знакъ, че той излѣзълъ свободенъ изъ Ловечъ.

Въ комитета влизаха и тия лица: Коста Ивановъ Пушкиarovъ. Хр. Ив. Бояджиевъ, който игра „Райна княгиня“ на представлението, което уреди Ангелъ Кънчевъ въ Ловечъ презъ 1872 г., Христо Кокилевъ, Янко Урумовъ, Христо Цоневъ, братъ на професоръ Беню Цоневъ, Петъръ Ивановъ Бояджиевъ, които после бѣха и съ Тодоръ Станчевъ Кирковъ.

Якимъ Шишковъ¹⁾, често канѣше турцитѣ на раж кефи и то особено, когато най-много гонѣха комитскитѣ хора. Той бѣше много влиятеленъ и благодарение на него пуснаха попъ Кръсто и не арестуваха други. Отъ София бѣха показали и него, бѣше се чуло че обискирали и го арестували, ала никой не смѣеше да го пита, защо е тъй скоро излѣзълъ отъ конака. Той имаше отъ султана калжчъ, нишанъ за отличие и турцитѣ не трошеха думитѣ му²⁾. По освобождението при първото дохождение на казацитѣ, той се опита да запази турскитѣ

кжши и семейства отъ обири, а Стоянъ Куюмджията съ *протестантинна Хинко*¹⁾ обираха и убиваха турцитѣ. Следъ нахлуването на ново на турски аскеръ. Стоянъ Куюмджията почна на сила да изкарва населението да работи по нивитѣ и тамъ паднаха много невинни хорица. Якимъ Шишковъ бѣше запазенъ отъ самитѣ турци, но когато братъ му Цачо Шишковъ, чиновникъ въ турския конакъ, най-безстрашния Ловчалия, почналъ да стрѣля отъ кжщата си върху нахлуващитѣ отъ къмъ Гознишкия пжтъ башибозуци, които озвѣрени почнали да търсятъ и Якима.

Цачо съ приготвени отъ по арно десетина пушки стрелялъ по башибозука и убилъ 9 души. Войската, която идеала по пжтя се оттегля и заема позиция, башибозука сжщо. Цачо слѣзалъ и взелъ отъ убититѣ пушкитѣ. Скоро разбрали, че Цачо е самъ. Каймаканина, който лично познавалъ Цачо и много го уважавалъ, дошелъ да му са моли да не стрѣля и да се предаде, като му обѣщалъ живота. Въмѣсто отговоръ, той почналъ да стреля на ново. Башибозуцитѣ подпалили кжщата и той трѣбвало да бѣга. Помжчилъ се да премине улицата и се скрие въ бащината си кжща, която е на среца, но падналъ пронизанъ отъ турски куршуми и още живъ хвърхенъ въ огъня на горящата му кжща. Той умрѣ, но спаси маса народъ. Ловчалии бѣгаха

¹ Съпругата на Якимъ Шишковъ ми съобщи, че когато арестували Димитъръ Пжшковъ, мжжътъ ѝ отишълъ въ квартирата му, та изгорилъ нѣкакви скрити книжа. Презъ 1868 г. Якимъ Шишковъ билъ арестуванъ въ свръзка съ четата на х. Димитъръ и Ст. Караджата. Но следъ день пуснатъ.

²⁾ Тоя калжчъ Шишковъ далъ на Ангелъ Кънчевъ за представянето на Райна Княгиня.

¹⁾ Изглежда, че протестантитѣ, които минаватъ отъ време за „най-религиозни“ сж биле добре подготвени за такива дни. За протестантитѣ въ Ловечъ могатъ да се изнесатъ много факти отъ подобенъ родъ.

къмъ Севлиево и двучасовата разпрavia съ Цачо Шишковъ спаси населението. Иначе, ако не бѣше ги задържалъ, жива душа нѣмаше да се отърве. Стоянъ Куюмджиевъ избѣга сжщо за Севлиево, когато обранитѣ турци почнаха да се оплакватъ; заради него бѣха избити надъ хиляда невини хорица.

Съобщава, че Левски на малка коледа щѣлъ да бжде хванатъ въ хамбаря на Якимъ Шишкова отъ Али Чаушъ помактъ, но благодарение предвидливостта му билъ спасенъ.

Още тогава съмнѣние се хърли не върху попъ Кръстю, а върху Добре Кръчмаря отъ Држстени и Пано пезевенгина, нѣщо и за вуйчата на Гечо Хъшната пошушнаха—за Хаджи Мичо. Всичко се скрои у Величка и тя каквото намислѣше го правѣше. Нея повече слушаха. . . а знайте какво е женска уста, когато се разплѣщи. . .

Михаилъ Х. Недѣлчевъ—учителъ отъ Ловечъ, ми събщи, че той помни Пано Банжора. Познава го като развратникъ, пияница, злобенъ и способенъ на всѣкакви низости. Разпитвалъ за сжщия Дѣдо Ангелъ касапина, който му заявилъ; „Да бѣха ме обѣсили както Левски, пакъ щѣхъ да твърдя, че Банжора има намѣса въ предателството. Дѣдо Ангелъ му разказвалъ, че на Коледа били съб-

рани въ кръчмата на Добре Кръчмаря; Банжора дошълъ по обѣдъ поздравилъ съ добъръ день, но никой не му отговорилъ на поздрава и той засраменъ и ядосанъ излѣзълъ, ала следъ половинъ часъ пѣкъ дошълъ Али чаушъ помактъ и съ заповѣднически гласъ ги запиталъ: „Всички ли сте тука?“ Отговорилъ му нѣкой: „всички“. Той изгледалъ изпитателно по сѣтителитѣ на кръчмата и излѣзалъ последванъ отъ кръчмаря Добре.

Отъ дъщерята на Добре кръчмаря, Евгеница Куюмджиева, която живѣе сега въ домътъ на Х. Недѣлчева, той узналъ, че Левски съ другари се опиталъ да обере баща ѝ. Разбили стената, обаче, тамъ се случилъ забитъ голѣмъ гвоздей, върху когото били закачени кантаръ и сито, тѣ паднали съ ужасенъ трѣсъкъ. Баща ѝ станалъ и изгърмѣлъ съ пушката. Обираджиитѣ избѣгали.

Баща ѝ билъ много зълъ и голѣмъ скжперникъ и се грижелъ само за своитѣ интереси. Нито българитѣ, нито турцитѣ му вѣрвали.

Отъ тия показания е ясно, че попъ Кръстю не е предателъ на Дяконъ Игнатий—Василь Левски. Предателитѣ сж други. Подробности по въпроса читателтъ ще намѣри въ излѣзлата брошура по сжщия въпросъ отъ сжщия авторъ.

Д. Кацевъ-Бурски.

**Разпростанявайте изданията на
Братството „Бѣль Кръсть“.**

Медицински известия.

Първа помощ на паднали въ несвѣсъ и на мнимо умрѣли.

Въ *несвѣсъ* пада човѣкъ отъ тежки повреди на главата, мозъчно сътресение, мозъчни заболѣвания (апоплексия, мозъченъ кръвоизливъ, дамба), отравяне, пиянство, изгубване на много кръвъ, изнуряване, задушване, електрически ударъ (свѣтковица) и др.

Мнимоумрѣлиятъ не осеща болки, не движи рѣце и крака, пулсътъ и дишането сж тѣй слаби, че едвамъ се забелезватъ и до такава степенъ, че може да престанатъ свършено, ако не се даде бърза помощъ. Това става отъ дишане на вредни газове, задушване, обѣсване, удавяне, затрупване, електрически ударъ, не рѣдко и отъ измръзване.

Общи правила за свестяване.

Опитъ за съживяване. Като намѣришъ човѣкъ въ несвѣсъ, погрижи се да узнаешъ причинатана на това; обърни внимание на положението на тѣлото и какво има около него и веднага се постарай да узнаешъ дали диша. Това се познава по следния начинъ: като разгърдимъ страдащия и се вгледаме въ подлѣжичката (областѣта на стомаха), тя се движи; лѣскавъ предметъ: стъкло, огледало, сабя, ножъ оставени предъ устата и носа, се попятватъ.

Въ всѣки случай на опасностъ при обѣсени, удавени, задушени, удушени, у които дишането се почти-забелезва или е спрѣло, което може да стане

когато се препятствува на въздуха да влѣзе въ бѣлия дробъ, *премахни препятствието* и прегледай да нѣма въ гърлото зальци, остатѣци отъ храна, тиня, вода; разслаби дрехитѣ, яката, корсета, пояса, разголи гърдния кошъ; *прати бърже за лѣкаръ*; отнеси бързо, падналия въ несвѣсъ на чистъ, прѣсенъ въздухъ, остави го да лежи по гърбъ и, ако лицето е *блѣдо*, положи главата по ниско, а ако е *зачервено* — по-високо отъ тѣлото. Отстрани любопитнитѣ зрители.

Ако пострадалиятъ блюва (при мозъчно сътресение, отравяне и др.), обърни главата на страна, за да не се погълне и вдъхне изблюването въ грѣклана.

Най-сетне, преди да се дигне пострадалиятъ трѣбва да се види дали нѣма и строшени кости или други нѣкои повреди, за да се превържатъ и запазятъ отъ по-нататѣшно повреждане.

Ако изгубването на свѣсъ е станало отъ много кръвоизливане, то трѣбва най-първо да се спре кръвѣта, ако още не е спрѣна.

Ако пострадалиятъ още *диша*, опитай се да го свестишъ съ следнитѣ *възбудителни средства*:

а) *чрезъ дразнене кожата*: попрѣскай лицето и гърдитѣ съ студена вода, разтрий длантитѣ и подъ стѣпалкитѣ, гърба и гърдитѣ;

б) *чрезъ миризливи средства*: тури подъ носа амониакъ, емфие, одеколонъ оцетъ и др.

в) чрез възбуждане на сърцето със разгриване, раздрусване или удряне областта на сърдцето със мокри кърпи;

г) ако пострадалият може да гълта, дай му да пие кафе, малко конякъ, вино, чай, локмаруху, етеръ.

Ако пострадалият не диша или слабо диша, то веднага възбуди дишането. Ако раздразнителнитъ средства немогатъ, то да се предизвика искусствено дишане.

Всѣки падналъ въ несвѣсъ да се счита за мнимо умрѣлъ до

тогава, до като не настѣпятъ сигурни знакове на смъртъ или до като лѣкарьтъ не установи смъртъта.

Смъртъ настѣпва когато има голѣми рани на главата, гърдитъ, корема и оргнитъ въ тѣхъ (мозъка, сърцето, бѣлия дробъ, черния дробъ и пр.), когато тѣ сж разрушени, цѣли краищници сж откъснати и е излѣна много кръвъ, дишането и пулса сж спрѣли напълно, месата сж вкоченени, очитъ неподвижни и мѣтни; ако капнемъ върху кожата амониякъ, черенъ воскъ, натриемъ синапъ и кожата следъ десетина минути не се зачерви, тогава животътъ е престаналъ.

Сигурни знакове на смъртъта сж мъртвешкитъ петна (морави петна по долнитъ мѣста на тѣлото), позеленяване на корема, мъртвешката меризма—знакъ на разлагане.

(Изъ книгата „Даване първа помощъ при нещастни случаи“ — Д-ръ С. Ватевъ).

Обнова и възраждане.

Известниятъ не само въ България, но и на външния свѣтъ нашъ ученъ Г-нь Ст. Михайловски отъ известно време държи редъ сказки на тема „обнова и възраждане“ въ салона на свещеническото братство София. При препълненъ салонъ, на 20 май, маститиятъ ученъ, каза, може би, най-ценната частъ отъ редицата такива сказки, затова свидѣтелствуваха оглушителнитъ ржкоплексания, които на нѣколко пжти го прекжсваха и на края изпроводиха.

Той взема като че ли поводъ отъ честитъ весникарски подчертавания на мисълта, че идеитъ за Богъ, религия, моралъ, добродетели сж относителни работи, изживѣли времето си понятия, че науката е хвърлила вече обилна свѣтлина и ги е направила безъ значение и безпредметни. Налага се вече едно разграничение на сферитъ на науката и религията.

Дѣлата сж — казва — конкретизирани идеи. Фактитъ сж санкция на идеитъ. Външния животъ на човѣка е изображение на вжтреш-

ния такъвъ, той е обмисленъ и нагласенъ отъ вжтрешния. Всѣка реформа трѣбва да започва отъ зародиша, отъ вжтрешния животъ, отъ душитъ. Има корупция, която плаши всички. Трѣбва да я коренимъ, викатъ всички. Лѣкаритъ не цѣрятъ симптомитъ на болестта, а търсятъ причината. Въ борбата срещу туберкулозата целятъ създаване на условия, кждето да не бжде възможно разпространението ѝ, а въ борбата със маларията — пресушаватъ блѣтата. Где е зародиша на психическата разнебитеностъ, на духовното боледуване, на корупцията? Социолозитъ казватъ: Обществата иматъ такива пакостници и злосторници, каквито заслужаватъ. Общества, които не се грижатъ за чистотата на нравитъ, работници и водачи, които нехаятъ за това, сж отговорни за духовно нравствената провала.

Какъ да се лѣкува, какъ да се обновява? Съ закони ли? Съ наредби, уредби, правила, заповѣди ли? ...

Законитѣ не сж прологъ на еволюцията, а епилогъ. Законитѣ не промѣняватъ, а сж плодъ на промѣняване, на съзнаване. Закона е средство, улеснение, урегулиране на живота, но той не може да създава живота, да промѣнява душата. Новъ духъ твори нови закони, но не и обратното. Огюстъ Контъ казва: преди да промѣнишъ законитѣ, да промѣнишъ хората. Питали Атинския законодател и мждрецъ Солонъ за законитѣ, които той далъ на Атинянитѣ: Законитѣ всичко ли сж? Последни думи на човѣшкия гений ли сж? Не, казалъ той, има много по добри, но азъ имамъ предъ видъ вашето психично положение, привычки, обичаи и вѣрвания, и такива закони ви давамъ. Когато вие се промѣните, и законитѣ ще прогресиратъ. Ако ви дадемъ други, не споредъ вашитѣ разбирания и нужди, тѣ ще ви развратятъ. Огюстъ Контъ казва: трѣбва наредбитѣ да бждатъ институирани въ душитѣ, а следъ това конституирани въ законъ.

Що е новъ духъ? — Отъ превъзпитание, къмъ преустройство. Само идеи и понятия ли е това „новъ духъ“, „превъзпитание“, „преустройство“? Не! Само когато излѣзе отъ ума и се всели въ сърдцето и стане дѣло. До като идеята е само въ ума и се гордеемъ, че сме ѝ носители, тя е само украса, гиздило.

Соловьовъ казва: Друго е идеята за свобода, а друго свободата. До като е идея само въ интелекта, тя пакъ може да остави човѣка да бжде робъ на своитѣ страсти и пороци. Тя може да съжителствува съ най-долни рабски инстинкти. Може да сте идеологъ на свободата, а сжщевременно да сте най-раболепенъ. Французина Едмондъ Каро казва: „Политическата свобода е рожба на духовната. У когото има рабски пороци, той е робъ на страститѣ си, той и вѣнъ рабски живѣе“.

Сжщото е и въ областта на морала. Историята ни сочи маса проповѣдници на най-чистия моралъ, а сжщевременно сж живѣли най-развратли. Англичанитѣ довеждатъ отъ далечнитѣ си владения млади туземци. Настаняватъ ги въ учебни заведения, даватъ имъ знания, учатъ ги, запознаватъ ги съ своята култура, насаждатъ въ тѣхъ обичъ къмъ Англия, морализиратъ ги. Правятъ всичко, за да ги подготвятъ за културтрегери въ своитѣ едноплеменници. А като се върнатъ, тѣ си оставатъ зсе сжщитѣ диваци съ всички жестоки склонности.

Всѣка реформа трѣбва да почва отъ духа, отъ съвестта. Превъзпитание — то е реформиране на съвестта. У насъ всичко се титулува като наученъ прогресъ. Науката е изучаване на природата и нищо повече. Културата е подражание на науката. Въ природата намираме красота. Тя е естетична, но никога не може да се възвиси до морална красота. Всичко въ природата е естествена хармония. Нѣма естественикъ, който да ви не каже, че природата е жестока. Тя унищожава всѣка жизнена мошь и индивидуаленъ развой. Има изключение само по отношение на обществата. Природата не ни е дала този даръ-съвестта, а само истинкта за самосъхранение. Стремежа къмъ мораленъ възходъ — това е съвестта. Науката е индеферентна къмъ морала. За нея нѣма добро и зло. Тя ги върши, но пакъ индеферентно. Доброто и злото за науката сж продуктъ на природата. Да обясни е едно, а да наложи е друго. Науката обяснява и улеснява въ живота. Тя е съчиво. Тя е полезна. Морала не се грижи за полза. Науката казва — пази, а морала казва — жертвайвай. Науката казва — търси, върши полезното. А морала? Паскаль само въ три думи е изказалъ това: — „който рече

— дългъ, той казва — самопожертвование“. Тъ сж недѣлими. Дългъ — това е моралъ. Да се работи нѣщо безвъзвратно и безвъзмездно. Това е гигантъ, великанъ, светець, — това е вѣчното. Може ли това да бжде плодъ на нѣкакви научни доводи? За да се жертвувамъ, трѣбва да бжда въодушевенъ отъ начала морални, вѣчни, установени отъ мощъ свръхчовѣчна, Божествена. Нуката не може да ни даде тази увѣреностъ. Човѣшката душа копнѣе за нѣщо надчовѣшко, вѣчно, Божествено; тя не се задоволява съ това, що дава науката. Науката не може да бжде базисъ на вѣченъ моралъ — той се намира въ религията.

Науката работи. Тя открива все нови работи. Абсолютно научното е абсолютно относително. Последнитѣ данни говорятъ, че закони въ природата не сжществуватъ. Казватъ, че тѣлата отъ топлината се разширяватъ. Но това е фактъ, а не за конъ. Знаемъ природнитѣ явления, но причината и края не можемъ да знаемъ, а само предполагаме. А щомъ незнаемъ всичко, не можемъ да направимъ всемирненъ синтезъ. Ние се задоволяваме само съ анализъ. Науката е само анализъ, но не и синтезъ. Ако знаехме причинитѣ на едно явление, щѣхме да отговоримъ на всички. И никога нѣма да ги знаемъ. Що сме ние? Прахъ! Можемъ ли да отговоримъ положително, и да изработимъ всемирненъ синтезъ? И какъ? Ние живѣемъ на планета, която е нѣкаква си прашина отъ всемира. Ние и това, що е на земята не можемъ да знаемъ, изучимъ и познаваме. А каква, милиарди по голѣма, частъ отъ всемира стои скрита съ всичкитѣ си особености и явления? Науката казва само — какъ е сега, а не какъ е било и какъ ще бжде. Всичко въ нея е относително, даже и това, което се счита за абсолютно.

Има потресаващи факти изъ европейската криминална статистика. Най-страшни хайдути и злотворци, сж учени злотворци. Науката осветлява пжтя на живота, но не дава сили да се помрѣднемъ. Хладъ и студенина има въ нея, мъртвило и безумие. Топлина и сила нѣма. Въ ржцетѣ на благородни и възпитани хора, тя е правила чудеса, а въ ржцетѣ на настоящи човѣци, тя сѣе смъртъ и унищожение. Наученъ моралъ нѣма. Морала търси вѣчни истини, а не промѣнчивитѣ твърдения на науката. А кждѣ могатъ да се намѣрятъ тия истини — въ религията. Реформа на душитѣ, на съвеститѣ, значи пробуда на религиозния инстинктъ. Тя е единствената, която ще отвърне човѣка, ще го освободи отъ пристрастяване къмъ материялното и ще го повика къмъ нравствено духовно усъвършенствувание.

Ако нѣма нищо задъ гроба, то земното наше битие е само минутно провеждане на живота, а после — разкапване, смрадъ, червеи, забрава. Тогава, защо ще работимъ надъ себе си цѣлъ животъ? Защо ще се мжчимъ, защо ще търсимъ причини и следствия въ живота, защо ще откриваме тайни въ природата?

Ако това е целта, тогава иматъ право само тия, които проумяватъ всичко!... А после... Самоунищожение.

Въ борбата съ отрицателитѣ трѣбва да знаемъ какъ да наредимъ въпроситѣ споредъ тѣхното значение.

Първо — сжществуването на Бога. Има ли Богъ?...

Всемира, казватъ, това е Богъ. Не! Богъ за да бжде Богъ, трѣбва да бжде единъ. Вселенната не е единна. Тя е много свѣтове, независими единъ отъ другъ. Всѣки живѣе за себе си, чрезъ себе си и общовселенски, като частъ отъ все-

мира. Вселената е развитие — еволюция. Всемира е единство въ множеството и множество въ единство. Нѣма смъртъ, нѣма онищожаване, а има трансформиране. Хармония между свѣтоветъ сама отъ себе си възможна ли е? Могатъ ли материалнитѣ организации да влѣзатъ въ споразумение и да уредятъ, такива взаимоотношения въ космоса, има ли камѣка тая способностъ? Редъ не се ражда самъ отъ себе си. Редътъ е привычка. Редътъ е сила. Въ свѣта има пълень, абсолютенъ редъ. Може ли безъ уредникъ?...

Свѣтовния уредникъ—това е Богъ. Друго. Наблюдаваме движение и устремъ къмъ устройство. Всичко има цель. Постигането на цельта е противно на безконечността. Всичко има свършекъ — край. Той е предѣлъ на тѣхната цель. И свѣтътъ не може да не бжде безъ цель — не може да нѣма свършекъ. Тогава има и начало. Задалото само по себе си ли е? Може ли това, що има начало да нѣма край; то е продуктъ на нѣщо. Всемира е продуктъ на сила свърхмирова. Тази сила е Богъ.

Свещ. Методий Ивановъ.

Б Е Л Е Ж К И

Едно църковно тържество

На 3 октомврий т. г. се извърши освещаването на катедралната църква въ гр. Видинъ. Тя е една отъ най-големитѣ и красиви църкви следъ Софийската „Св. Ал. Невски“. Освещаването станало много тържествено. То е било празникъ не само на града, но и на цѣлата Видинска епархия. При освещаването сж взели участие шестима архиерени и многобройни свещеници.

На друго мѣсто ние даваме видоветъ на катедралата и иконостаса.

Дългошевската вода.

Много се писа по нея. Заравяха я и отравяха на нѣколко пѣти. Санитарнитѣ власти се произнесли, че нейния съставъ е съставъ на обикновена вода, нѣма никаква цѣлбность. Вѣрата на народа въ цѣлбността ѝ е суевѣрие, и, затова, трѣбвало да се зарине. Народътъ е разгонванъ...

Но въпреки всичко това, много болни, прибѣгнали съ вѣра къмъ дългошевската вода, се излѣкували. И въ лѣтописната книга на общината сж записани много такива факти, подкрепени и съ свидетели!..

Чудни, наистина, приеми на сани-

тарната власть! Водата имала обикновенъ съставъ и народътъ суевѣрно вѣрвалъ въ нейната цѣлбность. Тя неможе да лѣкува!... А фактитъ на излѣкуванията?... — Не сж вѣрни, туй то. Свещеникътъ е осветилъ масло или вода на нѣкой болникъ, помазалъ или омилъ го съ тѣхъ, и болникътъ оздравѣлъ. Малко ли сж такива факти? При анализа и маслото, и водата ще се окажатъ обикновени, безъ цѣлбни елементи. А въпреки това изцѣрненията си ставатъ!..

Има друго нѣщо, неуловимо за анализата на санитарнитѣ власти — това е *Божията благодать*, която се проявява, гдето намѣри за добре, поради вѣрата на хората. Тоя Божественъ агентъ се забравя отъ санитарнитѣ власти.

И ето защо, щомъ тѣ се произнесоха върху състава на водата, че е обикновенъ и щомъ, въпреки това, водата продължава да лѣкува, ясно е, че това е вече дѣло не на химическия съставъ на водата, а на *вѣрата*. Поради това санитарнитѣ власти трѣбваше да се отдръпнатъ и духовната власть трѣбва да се залови съ анкетиране на фактитъ, следъ което да каже своята дума.

Учредителен конгресъ на православнитѣ братства.

На 9, 10 и 11 септември въ градъ Казанлъкъ се състоя учредителниятъ конгресъ на Православнитѣ братства. Присътствуваха по двама делегати на всѣко братство. Представени бѣха 89 братства. Имаше и тройно повече гости. Конгреса се председателствуваше отъ Старозагорския Митрополитъ Павелъ.

Работата на конгреса бѣше — да се изработи устава на Съюза на Православнитѣ братства. За тази целъ се избра една дванадесеточленна комисия, която изработи проекта и го представи на конгреса. Въ тази комисия влѣзоха отъ Софийската епархия г-нъ Ст. Петковъ и свещ. Методи п. Ивановъ, отъ Пловдивската-Прот. Христо Димитровъ и отъ Варненската-свещ. П. Икономовъ и Славка Чехларова, отъ Русенската Прот. Хр. Поповъ и Петъръ Камбуоровъ, отъ Вратчанското свещ. Димитъръ Мановъ и М. Гичева, отъ Търновската свещ. Ст. Кръстевъ, отъ Видинската г-жа Т. Фартунова и отъ Старозагорската г-нъ Гурко Серафимовъ. За членове на управителния съветъ се избраха свещ. Василий Липчевъ, г-нъ Ст. Петковъ и г-жа Ст. Папазовъ.

И тритѣ дена имаше архиерейска служба, отслужена отъ Ст-Загорския Митрополитъ г-нъ Павелъ въ съслушание съ много свещеници и при общо народно пѣние на делегати и гости.

Този конгресъ туря началото на организирана дѣйностъ на православнитѣ братства, поникнали на много мѣста въ царството по починъ на дѣйни свещеници, и ревностни християни и християнки. Независимо отъ това, делегати и гости излѣзоха съ повдигнато настроение за работа. За всички стана ясно, че само въ организираната и планомерна работа на тия братства ще се изграждатъ бжднинитѣ на страната ни. Само чрезъ тѣхъ ще се запази семейството отъ разлагане, само тѣ ще облагородяватъ нравитѣ и запазятъ християнскитѣ добродетели. Най-милото бѣше живото участие, което взимаше нашата християнка. Тя тукъ се прояви не само като ревностна богомолка, посетителка на Божия домъ, но и като отлична работничка. На много мѣста, високоинтелегентни жени, чужди на мод-

нитѣ увлечения, съ жаръ работятъ въ тия братства. Тѣ не се срамуватъ да се занимаватъ и съ „лопски и бабешки“ работи. Тѣ държатъ сказки, учатъ, възпитаватъ. Тѣ сж правилно схванали своето призвание. Делегати и гости имаха случай да видятъ дейното Казанлъшко братство, да видятъ щедри дарители, като уважавания отъ всички казалъчани г-нъ Д. Папазовъ, който е подарилъ помѣщение за триюта и отстѣпилъ друго за братственъ салонъ. Делегатитѣ видѣха и едно чудно мило гостоприемство, оказано имъ отъ добритѣ казанлъшки граждани. Не единъ пътъ въ заседанията се манифестираха единодушно чувства и желания, които викатъ за реализиране. Единодушно се иска въвеждането на общонародно пѣние; единодушно се иска взаимно посмъртно подпомагане; единодушно се иска организиране и спасяване отъ гибелъ нашитѣ сжжи дѣца. Женитѣ - майки и тукъ бѣха първи. Макаръ и да се стѣсняваха да взематъ живо участие въ работитѣ на конгреса, на тѣхъ най-попадаше всѣка мисълъ, изказана по тия въпроси и тѣ я посрѣщаха съ живи и бурни одобрения. Ржководителитѣ свещеници въ тѣхно лице виждатъ най-добритѣ пионери въ предприетото дѣло - повдигане на църквата.

И всички ободрени, окрилени, интуитивно за жива дейна работа и за по-големи придобивки, се разотидоха съ пожелания и съ „до-виждане“ на идния конгресъ въ гр. Плъвенъ.

Свещ. М. п. Ивановъ,

Единъ подвигъ.

За противодействие на разнитѣ сектанти и безбожници, които тѣй свободно се ширятъ изъ царството, Св. Синодъ преди две години учреди при канцеларията си институту *църковни книгоразпространители*. Последнитѣ се считатъ за единъ видъ чиновници при канцеларията на Св. Синодъ. Тѣ, снабдени съ открити листове отъ канцеларията на Св. Синодъ, че сж църковни книгоразпространители, иматъ право безпрепятствено да разпространяватъ и продаватъ синодалнитѣ издания на всѣкъде изъ България.

Съ благословение на Св. Синодъ на сестритѣ отъ братството „Бѣлъ Кръсть“ е дадено право на църков-

ни книгоразпространителки, като сж снабдени съ надлежни документи.

Съ голъми усилия, лишения и затруднения сестритъ се стараятъ съ синодалнитъ и своитъ книжки да проникнатъ и въ най-затънтенитъ кѣтища изъ царството. Тѣхната дейность отъ две години насамъ е изпѣстрена съ много, както оградни, така и печални факти. Нѣкои отъ тѣхъ ние сме хроникирали вече въ Християнка. И сега сме принудени да препечатаме отъ в. „Хасковска поща“, брой 659, отъ 1-Х т. г. следното съобщение:

„Арестувани калугерки.“

Пишатъ ни отъ с. Мандра, Хасковско:

Завчера селото ни бѣ посетено отъ две калугерки отъ „Бѣлия Кръсть“ при дѣвическия манастиръ до с. Курило. Тѣ държаха прочувствени проповѣди, разпродаваха книжки съ религиозно съдържание и допринесоха немалко за пробуждането на религиозния духъ срѣдъ селянитъ. Голъма бѣше изненадата ни, обаче, когато привечеръ, въ селото се яви единъ коненъ стражаръ, който имъ забрани да продаватъ книжкитъ си и ги поведе обратно за Хасково. Недоумението бѣ общо. Всички се запитаха дали се касае за нѣкакво недоразумение или пъкъ калугеркитъ сж самозвани. Въ всѣки случай, това пришествие направи тягостно впечатление и твърде зле изложи духовнитъ власти.

Както се научаваме допълнително, връщането на въпроснитъ калугерки станало по искането на хасковското архиерейско намѣстничество, понеже тѣ, въпреки че имали разрешение за целта отъ Св. Синодъ, подписано отъ кириарха на пловдивската епархия митрополитъ Максимъ и такова отъ М. В. Работи, необходимо е било да взематъ разрешение и отъ намѣстника на митр. Максима, епископъ Харитонъ, който презъ сжщото време пребиваваше въ Хасково и, споредъ нашитъ сведения, отказалъ да ги приеме, когато тѣ отишли да искатъ благословията му.

„Гръшката на властятъ“ още на втория день е поправена. Съобщено за станалото на Негово Високопреосвещенство Св. Пловдивския Митрополитъ Максима, последниятъ е изпратилъ официално писмо до Хасковския архиерейски намѣстникъ, че Св. Синодъ е разрешилъ на сестритъ отъ „Бѣлия Кръсть“ да разпространяватъ синодалнитъ и своитъ издания и че властитъ не само не трѣбва да имъ препятствуватъ, но и да имъ съдействуватъ. Щастливи сж, обаче, сестритъ, че се здобиха съ още по-едно шипче отъ Христовия тръненъ вѣнець. Нищо, това сж сладки страдания за тѣхъ.

Блажѣни естѣ, егдѣ пондсятъ вамъ, и ижденутъ, и рекутъ всякъ здѣ глаголѣ на вы лжущѣ, менѣ ради.

ПОЩА.

Отъ Пльвентъ съ дата, 9) VIII т. г. Каваклиевъ пише:

Съ радость днесъ прочетохъ една книжка отъ сп. „Християнка“, която тъкмо на време ще да поднесе своитъ страници съ хубаво и полезно четиво на измѣченитъ и отрудени българи — християни.

Време е наистина да се отърсимъ отъ всички суети въ живота и да потърсимъ Бога, да тръгнемъ по пътя, който води къмъ спасение, защото изчезнаха: добродетельта, милосърдието, истинската обичъ и любовь между човѣцитъ. Всички забравиха Бога, забравиха Негова заветъ и тоя на всичкитъ апостоли. И днесъ, когато злото е така много нарастнало, явиха се тукъ тамъ братства изъ срѣдата на православието, които усърдно заработиха за

християнизирането на човѣцитъ, забравили и не чули нищо за Бога и Неговото спасително учение.

Така вчера, на 8 августъ, по една случайность попаднахъ между членове на православно християнско братство „Покровъ на пресвета Богородица“ и поканенъ отидохъ да чуя рефератъ, който щеше да четѣ единъ младежъ. Числото на присѣтствуващитъ показваше, че темата на реферата е добре подбрана. Молитвата, въпросъ най-зле тълкуванъ и разбираанъ отъ болшинството християни, въпросъ, който най-малко па даже и хичъ не занимава младежъта, е станалъ предметъ за разучване предъ християнското общество, отъ тоя младежъ. И азъ чухъ да одобряватъ труда му съ думитъ: „такъвъ рефератъ до

сега въ братството не е четенъ". Лично за себе азъ ще кажа, че останяхъ съ отлични впечатления. Следъ референциа, говори председателя на братството свещен. Д. Мановъ, който истински се радваше отъ станалото моя день. На край той благодари на младежа отъ страна на цялото събрание.

Заинтересуванъ да разбере нъщо повече за тая младежъ, научихъ, че той отъ шестъ години насамъ работи въ младежкото православно християнско дружество и че той заедно съ още нъкои свои приятели го е основалъ презъ 1920 год. . . когато никъде у насъ не се е говорило за такива дружества.

Ето истински работници Божии, хвала и честъ на такива младежи като Русевъ и такива свещеници като Д. Мановъ. Първиятъ секретаръ на младежкото православно християнско дружество, а вториятъ председателъ на православно християнско братство.

Плъвенци, до като родната църква и тия две християнски организации иматъ такива преданни служители, които отъ душа и сърдце работятъ за дьлото, ть нъма да загинатъ.

Нека Богъ ги укрепя въ всичко добро и имъ дарува дълги дни.

Следъ седмица, когато се завърна въ родния си градъ Габрово, азъ ще разкажа на своитъ съграждани онова, което видяхъ и чухъ, и тамъ ще се залова и азъ усърдно да работя за преуспяване на това хубаво дьло.

Очаквайте нови абонати за "Християнка".

9 августъ 1926. Плъленъ

Н. Каваклиевъ.

Съ дата 20. IX. 1929 год. отъ с. Горски-Изворъ, Хасковско, свещ. Константинъ Евтимовъ ни пише:

Уважами О. Абаджиевъ, Отъ мъжа по тебъ, азъ и до днесъ не съмъ Ви писалъ. Какъ ми си милъ. . . Миналия четвъртъкъ сестригъ пристигнаха въ нашето село.

Отъ ревностъ къмъ подетото отъ Васъ дьло, за което вие станяхте жертва, решихъ да ги заведа и въ сседното село Гарваново.

Заведохъ ги. Отидохме сжицо и въ едно друго малко селце. Вчера служихме и въ Гарваново и проповъдахме съ сестра К. Труда ни възнаградиха съ 6000 лева, отъ които пращаме 5,000 лева съ записъ № 312

отъ 19. IX. т. г. Доволенъ че изпълнихъ дьлга си къмъ братството, азъ още по доволенъ бьхъ, че се почувствувахъ, като твой съработникъ! — Азъ съмъ доволенъ, бжди и ти доволенъ! Здравей, за слава Божия Една молба:

Въ с. Гарвановъ, Хасковско, общинаритъ сж свикнали да отбележаватъ чистия приходъ въ пандахуза, а сестригъ такава за при такива случаи — не носятъ. На мое довъррие и почитъ не ни взеха нищо, оказаха голюмо съдействие и ни приеха радушно. Азъ имъ обещахъ, че ще искамъ отъ управлението на манастиря официално да имъ се пише благодарствено писмо, въ което ще се подчертае, че предадената ни отъ тьхното село сума отъ 4,055 лева е получена въ манастирската каса. —

Още едно нъщо: да се потвърдятъ въ писмото моитъ думи за събранитъ суми, че ще се изплаща съ тьхъ ново-инсталираната печатница, която за въ бждаче же може да ни даде духовна книжнина на много низка цена—даже даромъ! . . . Нарочно Ви поздравлява презвитерата ми и 5 годишната ми дьщеря Християнка!

Като Ви поздравлявамъ сърдечно, оставамъ, вашъ събратъ и молитствувателъ.

За сжщото сестра К. пише:

Следъ благополучното завършване на работата си презъ тази седмица, седнахъ да Ви се обадя съ нъколко реда. Смигълъ да Ви се похвалимъ съ съ добрия успьхъ. И миналата седмица бьхме добре. Но тази седмица се намираме подъ пълната защита на о. Константина, въ лицето на когото намираме единъ истински защитникъ и съработникъ на нашето свето дьло. Това ни много насърчава. Докато има такива истински съработници, ние сме твърдо убедени, че нашето Братство ще сжществува и напредва за осъществяване на скъпата ни идея.

Съ сжитиъ сестри К. и П. е станала случката, за която пише хасковския вестникъ. Гледай отдълъ "Бележки" на тая книжка.

Отъ с. Срѣмъ съ дата 24. VIII. 1926 год. Атанасъ Яневъ ни пише.

Получихъ издадената отъ Васъ св. Библия въ картини.

Най-после сподобихме се и ние българитъ както съ св. Библия, така и съ св. Библия въ картини на нашъ матеренъ езикъ и български говоръ. Преди петдесетъ години (50)

не сме говорили на български езикъ, а сега се печататъ най-ценнитъ книжки на такъвъ. Слава Богу благоволителю. И ние, наредъ вече съ другитъ народи, направихме едно велико и красиво дѣяние, което заслужава да се запише въ историята на двадесетия (20) вѣкъ.

Радвамъ се и се гордя въ това азъ; твърдо се надя и вървамъ, че и всѣки човѣкъ, на когото въ житието тече българска кръвъ, въ сърдцето и душата на когото има български духъ, и въ гърдитъ — български св. вѣра, що не мре, сѣщо се радва и гордые съ това. Но още повече ще се радватъ и гордятъ нашитъ по-копльния.

Още не зная, за кои месеци сж излъзли отъ печатъ „Житията на светиитъ“, обаче сѣмъ абониралъ (записалъ) желающаи нѣколко души. Това не вземайте за моя хвалба, и за ваша укора.

Ползувамъ се отъ случая да искажа моитъ дълбоки къмъ „Бѣлия Кръстъ“ почитания и вседушевни благопожелания. Мили привети на смѣлитъ апостоли.

Честъ и слава Вамъ девици смѣли.

Напредъ! стойте подъ кръста бѣли. Този „Бѣль кръстъ“ освѣтлява цѣлата българска земя.

Получени пари. Въ редакцията се получиха суми отъ следнитъ лица: свецъ. Новачковъ отъ гр. Карнобатъ 187 лв.; църковното настоятелство отъ гр. Малко-търново 190 лв.; архиеп. намѣстникъ отъ Казанлъкъ 535.70 лв.; Начо Н. Димитровъ отъ Шуменъ 160 лв.; Радка Ст. Попова отъ Русе 550 лв.; Стефана Ат. Мофикова отъ Пловдивъ 80 лв.; Василка Н. Цолева отъ с. Джбене, Карловско 60 лв.; свецъ. В. Георгиевъ отъ с. Литаково, Орханйско 126 лв.; М. Манолова и М. Дянкова отъ Русе 80 лв.; свецъ. Д. Кировъ отъ с. Джулюница, Гор. Орѣховско 102 лв.; Кр. Н. Поповъ с. Калагларе, Панагюрско 186.70 лв.; свецъ. А. П. Сиренарски, с. Букьовци Орѣховско 200 лв.; свецъ. Вас. Яковъ отъ Е. Джумая 100 лв.; Ст. П. Генчева отъ Каваклий 40 лв.; М. Драндарова отъ с. Своге, Софийско 80 лв.; Прот. Ив. Антоновъ отъ Луковитъ 506 лв.; Т. Койчевъ отъ Русе 240 лв.; Милка Константинова с. Вардимъ, Свищовско 40 лв.; Ник. Ат. Янева отъ Луковитъ 90 лв.; арх. намѣстникъ отъ Харманлии 192 лв.

КНИГОПИСЬ

Евангелие на Царството Божие

Въ сегашнитъ трудни времена за печатание и издаване книги стариятъ труженикъ на цѣковната нива Ив Ст. Визиревъ, известенъ на всички духовни читатели съ многобройнитъ си религиозни издания, е издалъ горното капитално съчинение — много цененъ приносъ въ нашата духовна литература. Това съчинение представлява изяснение на Св. Евангелие съ жива вѣра въ Бога и съ огледъ на днешнитъ хора и обстоятелства. Автора е прочутия руски професоръ Бор. Ил. Гладковъ. Книгата е препоржчана отъ Св. Синодъ и Министерството на Просвѣтата. Тя по съдържание е незамѣнимо пособие за всѣки християнинъ и свещеникъ при изучаване на Св. Евангелие. Книгата има повече отъ 50 печатни коли на хубава хартия, го-

лѣмъ форматъ. Струва 250 лв. Изписва се на адресъ: Пловдивъ, ул. Д—ръ Чомаковъ № 11 Ив. Ст. Визиревъ

НОВИ КНИГИ, ОТПЕЧАТАНИ ВЪ ПЕЧАТНИЦАТА БѢЛЪ КРЪСТЪ:

Истината по младежкото християнско движение — отъ С. Р-въ-15 лв. Безвърие и религия — 5 лв.

И двѣтъ книги сж луксозни издание на Св. Синодъ.

— Изповѣдь на единъ бившъ протестански пастиръ-отъ Михайловъ — 10 лв.

Живота на Св. Ив. Рилски — илюстровано издание на „Бѣлия Кръстъ“ — 6 лв.

Живота на св. Димитрий Солунски и св. Григорий Български. Издание на „Бѣлия Кръстъ“ 5 лв.

Нашитъ покойници следъ смъртта — 5 лева.

Продължава се подписката за записване абонати за IV годишнина на **ХРИСТИЯНКА**

И презъ IV годишнина Християнка си остава вѣрна на своя духъ и на вѣчнитѣ истини, за които благоветствува до сега върху своитѣ страници. По прежнему, тя ще бжде религиозно-назидателно, литературно и публично списание, въ техническо отношение значително подобрено, изящно, достъпно и за най-простия и интересно за всѣки интеллигентъ. Въ продължение на една година (отъ априлъ т. г. до априлъ 1927 г.) „Християнка“ ще даде 10 книжки — за всѣки месецъ по една, съ изключение на Юлий и Августъ. Тя ще засили иллюстрациитѣ, като наредѣ съ религиознитѣ картини отъ знаменити художници, ще даде и много картини на наши родни светии и изъ битовия животъ. Въ нея ще намѣрятъ мѣсто образци на художествена белетристика, статии по въпроситѣ за християнското вѣроучение и моралъ, апологетика, разкази и изъ свещената история, изъ живота на светитѣ Божии угоднитѣ, по възпитанието, домашински известия, съвети и пр. и пр.

Абонаментътъ и за презъ IV годишнина остава сщия — **60 лв.** на фина бѣла хартия и **40 лв.** на обикновена хартия.

Който запише 15 нови абонати (които не сж били такива презъ III година) и внесе напълно абонамента имъ или пѣкъ събере и внесе напълно до сщия срокъ абонамента на 20 стари абонати — ще получи веднага премия 1 екземпляръ жития за м. януарий или (кога бжде готовъ) за феаруарий, на хубава хартия. Запише ли 20 нови абонати или пѣкъ събере абонамента на 25 стари абонати и го внесе напълно — ще получи „Библия въ картини“ 1 екземпляръ, за 25 нови абонати — 1 „Библия въ картини“ подвѣрзана.

Записвайте се за Християнка год. IV.

Разпространявайте Християнка!

ЦЕНА 8 ЛЕВА

ИЗДАВА БЪЛГИЯ КРЪСТЪ НА БЪЛГ. ПРАВОСЛ. ЦЪРКВА

ВСИЧКИ МАТЕРИАЛИ СЕ ИЗПРАЩАТЪ ДО РЕДАКЦИЯТА
НА „ХРИСТИЯНКА“ — СОФИЯ, СВ. СИНОД,
НА СЪЩИЯ АДРЕСЪ СЕ ВНАСЯТЪ СУМИТЪ И СТАВА
ЗАПИСВАНЕТО.

Печатница „Бълъ Кръстъ“ Курилски манастир (Софийско)

Поръчка №. 18 — 1926